

**Міністерство охорони здоров'я України
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця**

РОБОЧИЙ ЗОШИТ
для самостійної роботи студента
(аудиторної та поза аудиторної)

Навчальна дисципліна
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ та УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Напрямок підготовки: 1201 «Медицина», 1202 «Фармація»

Спеціальності: 222 «Медицина», 221 «Стоматологія»,
226 «Фармація. Промислова фармація», 227 «Фізична терапія. Ерготерапія»

кафедра ФІЛОСОФІЇ, БІОЕТИКИ ТА ІСТОРІЇ МЕДИЦИНИ

**Автори: к. філос. н. Величко О.Б., к. і. н. Розовик О.Д., К.В. Плевако,
д. філос. н. Шевченко С.Л., к. філол. н. Шевель Н.О.**

Затверджено на засіданні кафедри філософії, біоетики
та історії медицини

НМУ імені О.О. Богомольця від 30.08.2022 р., протокол №1

Завідувач кафедри філософії, біоетики та історії медицини

Проф. _____ І.В. Васильєва

Затверджено та затверджено на засіданні
циклової методичної комісії

з суспільних-лінгвістичних дисциплін

Протокол №1 від 31.08. 2022

Голова ЦМК

З суспільно-лінгвістичних дисциплін

Проф. _____ Н.П. Литвиненко

Київ – 2022

Зміст

Вступ. Пояснювальна записка (к. філос. н. Величко О.Б.)	4
1.1. Предмет та методологія курсу. Дописемна доба (к. філос. н. Величко О.Б.)	6
1.2. Київська Русь. Галицько-Волинська держава (к. і. н. Розовик О.Д.)	10
2. Культура доби Київської Русі (к. філос. н. Величко О.Б.).....	14
3. Українські землі у литовсько-польську добу. Українське козацтво. Визвольна війна під проводом Б.Хмельницького (к. і. н. Розовик О.Д.)....	19
4. Українська культура XIV–XVII століть (к. філос. н. Величко О.Б.)	25
5. Українська козацька держава (середина XVII – XVIII ст.) (к. і. н. Розовик О.Д.)	30
6. Українська культура доби Бароко (к. філос. н. Величко О.Б.).....	34
7. Суспільно-політичне становище українських земель у кін. XVIII - на поч. XX ст. (д. філос. н. Шевченко С.Л.)	39
8. Українська культура кінця XVIII – XIX ст. (к. філос. н. Величко О.Б.)....	46
9. Українська культура на зламі століть (кін. XIX – поч. XX ст.) (к. філол. н. Шевель Н. О.).....	52
10. Україна у часи Першої світової війни та Національно-демократичної революції 1917-1921 рр. (к. і. н. Розовик О.Д.)	57
11. Українські землі у складі УРСР та інших держав (1920-ті-1940-ві рр.) (к. і. н. Розовик О.Д.)	62
12. Україна у другій половині XX – на поч. XXI ст. Відродження Української держави. (к. і. н. Розовик О.Д.)	68
13. Українська культура радянської доби та культура постмодерну. (Плевако К.В.).....	70
Рекомендована література до курсу	76

Вступ. Пояснювальна записка

Зусиллями викладачів кафедри україністики НМУ імені О.О. Богомольця для студентів підготовки фахівців другого (магістерського) рівня галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності: 222 «Медицина», 221 «Стоматологія», 225 «Медична та психологічна реабілітація» та 226 «Фармація», складено робочий зошит для самостійної роботи студентів з дисципліни «Історія України та української культури». Робочий зошит з дисципліни «Історія України та української культури» складається зі вступної частини, переліку літератури до курсу та 14 розділів, кожен із яких містить: визначення мети, уміння, блоку відкритих питань та тестових завдання з теми.

Мета робочого зошита: оцінити рівень засвоєння знань студентом із дисципліни «Історія України та української культури», що передбачає необхідність студентові

знати:

- головні і поворотні соціально-політичні події (у форматі: що? де? коли?) з історії та культури українського народу;
- видатних історичних діячів, їхню роль, вплив та значення в історії та культурі українського народу;
- значимі артефакти, системно-ціннісні орієнтири кожного періоду в історії української культури;

вміти:

- встановлювати причинно-наслідкові зв'язки головних подій в історії нашої Вітчизни та їх вплив на подальший історичний розвиток;
- визначати хронологічні межі, послідовність і відповідність подій і явищ історії та культури України;
- порівнювати, аналізувати, узагальнювати та пояснювати перебіг подій та їх вплив на подальшу долю українського народу.

Алгоритм застосування методичного забезпечення самостійної роботи студента та правила ведення зошита

Студент виконує домашнє завдання в позааудиторний час і робить відповідні записи в робочому зошиті ручкою:

- стислі та суттєві відповіді на відкриті питання;
- виділяє (підкреслює чи ставить «пташечку») правильну відповідь у тестових завданнях;
- встановлює відповідність дати до події або ж події до відомого діяча цієї події.

На підготовчому етапі до заняття викладач перевіряє і оцінює виконані завдання в робочому зошиті студентом. Отримана оцінка оцінюється за бальною шкалою і становить частину балів загальної оцінки за заняття, що конвертуються в оцінку за традиційною бальною шкалою, і виставляється в журнал і відомість поточної успішності студента.

Критерії оцінювання самостійної роботи студента в робочому зошиті:

Отримана оцінка за СРС оцінюється за бальною шкалою і становить 1/3 від максимальної кількості балів загальної оцінки за заняття. Бали, отримані студентом за його самостійну роботу в робочому зошиті, фіксуються викладачем у робочому зошиті та додаються до балів, які студент отримав на практичному занятті. Отримана сума балів студента конвертується в оцінку за традиційною бальною шкалою та виставляється в журнал і відомість поточної успішності студента.

– За правильні стислі та суттєві відповіді на відкриті питання, що становлять від 100 до 85 %, студент отримує 0,5 балів, за неповні й частково неправильні відповіді, що становлять від 85 до 70 %, – 0,35 балів, за неповні й неправильні відповіді, що становлять від 70 до 50 %, – 0,15 балів, за неправильні відповіді, що становлять половину з блоку питань, запропонованих у робочому зошиті, – 0 балів.

– За правильні відповіді в тестових завданнях та завданнях на відповідність, що становлять від 100 до 85 %, студент отримує 0,5 балів, за неповні та частково неправильні відповіді, що становлять від 85 до 70 %, – 0,35 балів, за неповні та неправильні відповіді, що становлять від 70 до 50 %, – 0,15 балів, за неправильні відповіді, що становлять половину з блоку питань, запропонованих у робочому зошиті, – 0 балів.

– Правильною вважається повна і точна відповідь на запитання. Часткова або частково помилкова відповідь не вважається правильною і, відповідно, не передбачає зарахування балів.

1.1. Предмет та методологія курсу. Дописемна доба

Мета: набути системні знання про предмет вивчення історії України та української культури; визначати та ідентифікувати форми, функції, елементи структури української культури; прослідкувати розвиток української історії від найдавніших часів до формування першої держави середньовічного типу.

Уміння: встановлювати послідовність та причинно-наслідкові зв'язки вагомих змін від появи першої людини на теренах України до становлення державності у східнослов'янських племен; визначити предмет вивчення історії України та української культури, елементи, форми, функції української культури та її особливості.

Завдання для самостійного опрацювання теми

Завдання 1. Що є предметом вивчення історії України й української культури? Відповідь обґрунтуйте. _____

Завдання 2. Дайте сучасне визначення поняття «культура». _____

Завдання 3. Порівняйте і схарактеризуйте поняття «культура» та «цивілізація». _____

Завдання 4. Як Ви розумієте поняття «масова культура»? Чи може артефакт елітарної культури перейти в розряд масової? Відповідь обґрунтуйте. _____

Завдання 5. Що вміщає в себе поняття «артефакти культури»? _____

Завдання 6. Як відомо, найдавнішу культуру стародавніх хліборобів на території України називають трипільською. Поясніть походження назви цієї культури. _____

культурних цінностей, утворення штучного середовища, протилежного природі.

- А) Аграризація
Б) Урбанізація
- В) Диверсифікація
Г) Акселерація

5. Загальноприйнятні норми, стандарти, на які орієнтується людина, це ...

- А) Знак
Б) Цінності
- В) Кітч
Г) Символ

6. Про яку функцію культури йде мова: люди постійно спілкуються і через спілкування передають культурні досягнення?

- А) Трансляційна
Б) Комунікативна
- В) Світоглядна
Г) Регулятивна

7. До якої культури належать так звані «кишенькова література», «мільні опери»?

- А) Масової культури
Б) Елітарної культури
- В) Базової (тотальність) культури
Г) Професійної субкультури

8. Система знаків, за допомогою яких здійснюється комунікація, це...

- А) Знак
Б) Цінності
- В) Мова
Г) Символ

9. Як називається знак, що означає будь-яку структуру, у якій один смисл (первинний) водночас означає другий смисл (інакомовний), що зумовлює ототожнення означуваного з означувальним на основі заміщення цілою частиною?

- А) Знак
Б) Символ
- В) Алегорія
Г) Образ

10. Про яку функцію культури йде мова: соціальний досвід людства передається як вертикально (від попередніх поколінь до нових), так і горизонтально (обмін духовними цінностями між народами)?

- А) Трансляційна
Б) Виховна
- В) Аксіологічна
Г) Регулятивна

11. Процес засвоєння людиною відповідної системи знань, норм, що у процесі виховання дають змогу їй відчувати себе членом суспільства, це...

- А) Урбанізація
Б) Секуляризація
- В) Соціалізація
Г) Фальсифікація

12. Культурі якого народу належить золота нагрудна прикраса-пектораль, знайдена в кургані Товста Могила?

- А) Сармати
Б) Трипільці
- В) Кімерійці
Г) Скіфи